

Förmögenhetsbrotten

8-12 kap BrB

Förmögenhetsbrotten 8-12 kap Brb

Gemensamt för förmögenhetsbrotten är att de riktas mot personers förmögenhet/egendom. De flesta av förmögenhetsbrotten förutsätter att gärningsmannen fått ekonomisk vinning av sitt handlande och att någon annan lidit en ekonomisk skada.

- 8 kap Brb Om stöld, rån och andra tillgreppsbrott
Ingrepp i annans maktsfär med fysiska medel eller metoder
- 9 kap Brb Om bedrägeri och annan oredlighet
Ingrepp i annans maktsfär med psykiska medel eller metoder.
- 10 kap Brb Om förskingring, annan trolöshet och mutbrott
- 11 kap Brb Om brott mot borgenärer m.m.
- 12 kap Brb Om skadegörelsebrott

Stöld, 8 kap 1 § Brb

Objektiva rekvisit:

- Olovligt tagande
*D.v.s. sätter sig i besittning av ett föremål som någon annan har i sin besittning.
Inget olovligt tagande om man fått samtycke eller om det handlar om frivilligt övergivna saker.*
- Objekt som tillhör någon annan
Krav på att föremålet tillhör annan än gärningsmannen – d.v.s. ägs av annan.
- Med tillägnelseuppsåt
*Syftet är att behålla föremålet som sitt eller i vart fall förfoga över det eller tillgodogöra sig föremålet.
T.ex. sälja, ge bort, konsumera, hyra ut, byta bort.*
- Tillgreppet innebär skada
*Krav på konkret och konstaterad skada.
Krav på ekonomisk skada med ett legalt marknadsvärde.*

Subjektivt rekvisit: uppsåt

Straffskala: fängelse i högst två år

Ringa stöld, 8 kap 2 § BrB

Objektiva rekvisit:

- Samma som enligt 1 §
- Gärningen bedöms som ringa med hänsyn till det tillgripnas värde och övriga omständigheter

Omständigheter som talar emot att en gärning ska bedömas som ringa;

- Värdet, vid butikstillgrepp fast praxis > 1 250 kr
- Flera personer som samarbetar
- Förslagenhet/tillvägagångssättet t.ex. använder hjälpmedel som tar bort larm
- Missbrukat förtroende t.ex. stjäla på arbetsplatsen
- Föremål som måste lämnas obevakade t.ex. jacka som lämnats in i en garderob
- Integritetskränkande t.ex. hemma hos någon

Subjektivt rekvisit: uppsåt

Straffskala: böter eller fängelse i högst sex månader

Två flickor i övre tonåren är nere på stan för att kolla in det senaste modet. I butiken H&M får de syn på en jacka som faller dem i smaken. Flickorna tar med sig jackan in i ett provrum där de tillsammans hjälps åt att klippa bort larmbrickan med hjälp av en medhavd sax. Samtidigt faller prislappen ned på golvet. Priset för jackan var enligt prislappen 800 kr. En av flickorna tar sedan på sig jackan. Den passar perfekt! Innan flickorna har hunnit lämna provhytten grips de av en butikskontrollant. Har flickorna gjort sig skyldiga till något brott?

Butikstillgreppen

Fullbordat tillgrepp:

- när varan förts ut från butiken. Vid butiksstölder har fullbordanspunkten flyttats fram till dess att gärningsmannen passerat kassaspärren utan att betala eller,
- om varuhus med klart avgränsade avdelningar, när varan förts ut från avdelningen.

Brottet är inte fullbordat. Hur ska brottet bedömas - ringa stöld eller stöld av normalgraden? Om enbart värdet har betydelse så rör det sig om en ringa stöld, 8 kap. 2 § BrB, (under 1 250 kronor). Ringa stöld är inte straffbart på försöksstadiet, se BrB 8:12.

Att brottet verkar vara planerat och att hjälpmedel kommit till användning talar dock för att gärningen ska bedömas som stöld av normalgraden, 8 kap. 1 § BrB, vilket är straffbart även på försöksstadiet, dvs. de har gjort sig skyldig till försök till stöld.

En eller två gm –tillsammans och i samförstånd

Grov stöld, 8 kap 4 § Brb

Objektiva rekvisit:

- Samma som enligt 1 §
- Gärningen bedöms som grov

Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om;

- Det avsett sak som någon bar på sig eller hade i sin omedelbara närhet *t.ex. ur någons ficka*
- Gärningsmannen varit försedd med vapen, sprängämne eller annat liknande hjälpmedel
- Gärningen ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt *t.ex. stöldturné i flera butiker, följt en brottsplan eller använt sig av särskild utrustning.*
- Gärningen annars varit av särskilt farlig eller hänsynslös art *t.ex. från någon i en utsatt situation, missbruka en förtroendeställning, uppträda som ämbetsman t.ex. polis, föremål från kyrkor eller muséer.*
- Det avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada för den bestulne *t.ex. om värt mer än fem prisbasbelopp ($57\,300 \times 5 = 286\,500$ kr),*

Subjektivt rekvisit: uppsåt

Straffskala: fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Inbrottsstöld, 8 kap 4a § Brb

Objektiva rekvisit:

- Samma som enligt 1 §
- Sker efter intrång i bostad eller annat liknande boende
 - Ej krav på att gärningsmannen bryter upp lås– tillräckligt att olovligen gå in i ett olåst hus och stjäla
 - Framförallt permanentbostäder och fritidshus
 - Även tillfälliga boenden som t.ex. hotellrum, husbil, båthytt, tält. *Men det krävs att boende har karaktär av hem eller präglas av sådan avskildhet som gör intrånget till en kränkning.*

Subjektivt rekvisit: uppsåt

Straffskala: fängelse i lägst ett och högst sex år

Påtagligt berusad, på väg hem från Halta Lottas krog, bryter sig Eva in i en lägenhet genom att krossa köksfönstret med en sten. Varför vet hon inte riktigt! Inne i lägenheten kommer hon emellertid direkt till sans och inser det dumma i det hon just gjort. Hon bestämmer sig därför för att lämna lägenheten på samma sätt som hon kom in. På vägen ut ur bostaden passerar hon en flaska punsch som står på köksbänken. Hon tar med sig flaskan och dricker upp all punch på vägen hem. Har Eva gjort sig skyldig till något brott?

Inbrottsstöld, 8 kap 4a § 2 st Brb

Är gärningen med hänsyn till integritetskränkningen eller omständigheterna i övrigt **av mindre allvarlig art**, döms dock inte för inbrottsstöld utan för annat brott som gärningen innefattar.

Hur bedömer man om gärningen är av mindre allvarlig art?

- Vilken typ av boende rör det sig om?
- Hur har gärningsmannen betett sig på platsen?
- Värdet på det tillgripna?

Restriktiv tillämpning!

Bedöms gärningen vara av mindre allvarlig art döms inte för inbrottsstöld utan för annat brott som gärningen innefattar – stöld eller grov stöld

Impulshandlingar

I NJA 2003 s. 121 bedömdes en stöld som begåtts efter intrång i bostad inte som grov stöld. HD beaktade att brottet var en ren impulshandling, att intrånget som sådant var av föga allvarlig beskaffenhet (ytterdörren var öppen) och att stölden avsåg egendom av ringa värde. Brottet hänfördes därför till normalgraden av stöld.

Rån, 8 kap 5 § Brb

OBS! Bestämmelsen ändrad 1 juli 2023

Objektiva rekvisit:

- Med våld mot person eller
- Med hot som innebär eller för den hotade framstår som trängande fara

*Trängande fara = **råntvång** d.v.s. omedelbart och överhängande våld/hot mot ett betydande intresse som att t.ex. rikta kniv mot någon. Våldet/hotet ger praktiskt taget inte något val.*

- 1) Begår stöld eller
- 2) Tvingar någon till handling eller underlåtenhet som innebär vinning för gärningsmannen och skada för den tvingade eller någon i vars ställe denne är eller
- 3) Olovligen tar eller tvingar till sig ett betalningsverktyg med avsikt att använda det för att bereda sig själv eller någon annan vinning, döms för rån till fängelse i lägst ett år och sex månader och högst sex år.

3 olika
typfall av
rån

Subjektivt rekvisit: uppsåt

Straffskala; fängelse i lägst ett år och sex månader och högst sex år.

1) Stöldfallet

Gärningsmannen begår en stöld genom att använda sig av våld eller hot som innebär eller framstår som trängande fara (*råntvång*) för offret.

EX; Gärningsmannen riktar en kniv mot offret och tar plånboken ur offrets hand.

2) Utpressningsfallet

Gärningsmannen tvingar någon till handling eller underlåtenhet genom att använda sig av våld eller hot som innebär eller framstår som trängande fara (*råntvång*) för offret. Krav på vinning för gärningsmannen och skada för offret eller annan.

EX; Gärningsmannen riktar en kniv mot offret och uppmanar denne att lämna över sin plånbok. Offret lämnar över plånboken till gärningsmannen.

3) Betalkortsfallet

Gärningsmannen tar olovligen eller tvingar till sig ett betalningsverktyg genom att använda våld eller hot som innebär eller framstår som trängande fara (*råntvång*) för offret. Krav på att gärningsmannen har för avsikt att använda det och bereda sig själv eller någon annan vinning

EX; Gärningsmannen riktar en kniv mot offret och tvingar denne att överlämna sitt bankkort med kod.

2 st Motvärnsfallet

Gärningsmannen har begått en stöld (*ringa/normalgrad/grov*) eller olovligen tagit ett betalningsverktyg och anträffas på bar gärning. Med våld eller hot som innebär eller framstår som trängande fara (*råntvång*) sätter sig till motvärn när det tillgripna ska återtas.

EX; Gärningsmannen har tillgripit en vara i en butik och lämnat utan att betala. När personal stoppar gärningsmannen och försöker att ta tillbaka varan tilldelar gärningsmannen personalen ett knytnävsslag så att denne faller till marken och gärningsmannen kan lämna med varan.

Endast rån om våld/hot används med syfte att ta eller behålla det tillgripna, men däremot inte då gärningsmannen tillgriper sådant våld/hot endast för att skydda sig själv, t.ex. för att han vill komma undan.

Tillgrepp av fortskaffningsmedel, 8 kap. 7 § BrB

Objektiva rekvisit:

- Olovligen
- Tar och brukar
 - Ej krav på tillägnelseuppsåt (*isf stöld*)
 - Krav på ett brukande – att enbart flytta fordon omfattas inte
- Ett motorfordon eller annat motordrivet fortskaffningsmedel
 - D.v.s. alla fortskaffningsmedel som drivs med motor, dock inte motorredskap
- Som tillhör någon annan

Subjektivt rekvisit: uppsåt

Straffskala; fängelse i högst två år

Ringa brott; böter eller fängelse i högst sex månader

T.ex. fordonet har använts kortvarigt och försiktigt.

Grovt brott; fängelse i lägst sex månader och högst fyra år.

Att särskilt beakta; om gärningen har innefattat våld eller hot om brottslig gärning eller annars varit av särskilt farlig eller hänsynslös art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada. (2 st)

Egenmäktigt förfarande, 8:8 BrB

Objektiva rekvisit:

- Olovligen
- Tar och brukar eller på annat sätt tillgriper något

eller

- Fäster eller bryter lås eller
- På annat sätt, olovligen rubbar någon annans besittning
- Därigenom vållar skada eller olägenhet

Genom tillgrepp

Genom annan besittningsrubbnig

Subjektivt rekvisit: uppsåt

Straffskala; böter eller fängelse i högst ett år.

T.ex. tillgrepp av föremål utan ekonomiskt värde, tillgrepp som sker utan tillägnelseuppsåt, parkera på någons P-plats, flytta annans bil.

Grovt brott; fängelse i lägst sex månader och högst fyra år

Lnu.se